

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Dušana Schinzela a soudců Mgr. Hany Střítecké a JUDr. Jiřího Horáka ve věci

žalobkyně: **X X**, narozená **XX**
bytem **XXX**
zastoupená advokátem JUDr. Martinem Purkytem
sídlem Štefánikova 18/25, 150 00 Praha

proti
žalovanému: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha
zastoupený advokátem Mgr. Davidem Kroftou
sídlem Újezd 450/40, 118 01 Praha

o nahrazení projevu vůle,

o odvolání žalovaného proti rozsudku Okresního soudu Brno-venkov (dále jen „soud prvního stupně“) ze dne 19. 8. 2021, č. j. 29 C 143/2021-41,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně **se mění** tak, že se rozsudek pro uznání nevydává.

Odůvodnění:

1. V záhlaví označeným rozsudkem soud prvního stupně nahradil projev vůle žalovaného uzavřít s žalobkyní dohodu o bezúplatném převodu pozemku p.č. 458/33, pozemku p.č. 458/35, pozemku p.č. 463/5 a pozemku p.č. 463/82, to vše v katastrálním území Ledce u Židlochovic (dále jen „náhradní pozemky“) (výrok I.) a o náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl tak, že žalobkyni nepřiznal právo na jejich náhradu (výrok II.).
2. Takto soud prvního stupně rozhodl o žalobě na vydání náhradních pozemků podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“). V rámci přípravy jednání vydal soud prvního stupně podle § 114b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o.s.ř.“) usnesení ze dne 7. 7. 2021, č. j. 29 C 143/2021-15, kterým žalovaného vyzval k písemnému vyjádření ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení tohoto usnesení s tím, že pokud se ve stanovené lhůtě k žalobě nevyjádří, bude mít soud

za to, že nárok žalovaný uznává a bude rozhodnuto rozsudkem pro uznání. Protože se žalovaný ve stanovené lhůtě k žalobě nevyjádřil, rozhodl ve věci rozsudkem pro uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř..

3. Proti tomuto rozsudku podal odvolání žalovaný. Namítl, že nebyly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání, protože žalobkyně v žalobě neuvedla všechny rozhodující skutečnosti (zejména tvrzení o ceně nárokovaných náhradních pozemků). Navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení.
4. Žalobkyně ve vyjádření k odvolání uvedla, že byly splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání podle § 153a odst. 3 o. s. ř. Navrhl, aby byl rozsudek soudu prvního stupně potvrzen.
5. Krajský soud v Brně (dále jen „odvolací soud“ - § 10 odst. 1 o. s. ř.) po zjištění, že odvolání bylo podáno osobou k tomu oprávněnou (§ 201 o. s. ř.), že směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je přípustné (§ 201, § 202 a contrario o. s. ř.), a že bylo podáno včas (§ 204 o. s. ř.), v souladu s § 212 a § 212a odst. 4 o. s. ř. přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, řízení jeho vydání předcházející, a bez nařízení jednání (§ 214 odst. 3 o. s. ř.) dospěl k závěru, že jsou dány podmínky pro změnu rozsudku soudu prvního stupně.
6. Z obsahu spisu odvolací soud zjistil:
 - a) dne 29. 4. 2021 byla soudu prvního stupně doručena žaloba, kterou se žalobkyně domáhala nahrazení projevu vůle žalovaného uzavřít s ní dohodu o bezúplatném převodu náhradních pozemků jako nároku oprávněné osoby podle zákona o půdě na poskytnutí jiného vhodného pozemku za pozemek, který nebylo možno vydat pro některou ze zákonem stanovených překážek. V žalobě neuvedla žádná skutková tvrzení o ceně (výši) nárokovaných náhradních pozemků.
 - b) usnesením soudu prvního stupně ze dne 7. 7. 2021, č. j. 29 C 143/2021-15, bylo žalovanému podle § 114b o. s. ř. uloženo, aby se ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení tohoto usnesení vyjádřil k žalobě, a současně byl poučen, že pokud se ve stanovené lhůtě bez vážného důvodu nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, bude mít soud za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává,
 - c) toto usnesení a žaloba byla žalovanému dodána do jeho datové schránky dne 14. 7. 2021 a dne 14. 7. 2021 se do jeho datové schránky přihlásila elektronická aplikace za pomoci systémového certifikátu podle § 29 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů,
 - d) ve lhůtě k vyjádření stanovené soudem prvního stupně se žalovaný se ve věci nevyjádřil,
 - e) dne 19. 8. 2021 soud prvního stupně vyhlásil odvoláním napadený rozsudek
7. Odvolání směřuje proti rozsudku pro uznání, u něhož jsou způsobilé odvolací důvody vyjmenovány v § 205b o. s. ř. Podle zmíněného ustanovení jsou odvolacími důvody jen vady uvedené v § 205 odst. 2 písm. a) o. s. ř. a skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být prokázáno, že nebyly splněny předpoklady pro jeho vydání (§ 153a o. s. ř.).
8. Rozhodovací praxe Nejvyššího soudu (dále též „dovolací soud“) je ustálena v závěru, že formálními předpoklady vydání rozsudku pro uznání ve smyslu § 114b odst. 5 a § 153a odst. 3 o. s. ř. jsou toliko zákonné podmínky, za nichž tato fikce nastává; jsou-li tyto předpoklady splněny, právní posouzení věci se omezuje již jen na to, zda nejde o věc, v níž nelze uzavřít nebo schválit smír, případně o jinou věc, v níž zákon vydání kvalifikované výzvy vylučuje (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2844/2017, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 2. 2006, sp. zn. 26 Cdo 1253/2005, ze dne 19. 2. 2013, sp. zn. 26 Cdo 2821/2012, ze dne 28. 2. 2013, sp. zn. 33 Cdo 15/2012, a ze dne 20. 11. 2012, sp. zn. 32 Cdo 699/2011).
9. Podmínkou pro vydání kvalifikované výzvy je, že to vyžaduje povaha věci nebo okolnosti případu, případně, že bylo o věci rozhodnuto platebním rozkazem, elektronickým platebním rozkazem nebo

evropským platebním rozkazem, anebo nebylo vyhověno výzvě podle § 114a odst. 2 písm. a) o. s. ř. Povahou věci se rozumí skutková či právní obtížnost věci, která si vyžaduje kvalifikovanou přípravu jednání; okolnosti případu jsou vymezeny skutečnostmi doprovázejícími konkrétní spor bez ohledu na jeho složitost po stránce skutkové nebo právní (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 32 Odo 382/2004, uveřejněný pod číslem 65/2005 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 10. 2016, sp. zn. 28 Cdo 636/2016, či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 21 Cdo 2565/2010).

10. Základním předpokladem založení fikce uznání nároku podle § 114b odst. 5 o. s. ř. je pak okolnost, že se žalovaný ve stanovené lhůtě na výzvu soudu bez vážného důvodu písemně kvalifikovaně nevyjádří, ani nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 3. 2014, sp. zn. 33 Cdo 3482/2013 nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 7. 2012, sp. zn. 26 Cdo 2837/2011).
11. Dalšími předpoklady fikce uznání jsou absence takového nedostatku podmínek řízení, pro který by řízení muselo být zastaveno a absence vad žaloby bránících pokračování v řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2009, sp. zn. 22 Cdo 4272/2007, uveřejněný pod číslem 25/2010 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, a rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 31. 10. 2007, sp. zn. 28 Cdo 2949/2006, ze dne 27. 2. 2006, sp. zn. 22 Cdo 2245/2005, a ze dne 20. 10. 2004, sp. zn. 32 Odo 180/2004).
12. Ve vztahu k vadám žaloby ustálená rozhodovací praxe dovolacího soudu dovodila, že nedostatek náležitostí žaloby brání jejímu věcnému projednání a pokračování v řízení, neobsahuje-li vylíčení rozhodujících skutečností nebo jejich vylíčení je natolik neúplné, neurčité nebo nesrozumitelné, že nelze bez dalšího stanovit, jaký skutek má být předmětem řízení, nebo mezi tvrzenými skutečnostmi a žalobním petitem je logický rozpor (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 25 Cdo 4414/2016, usnesení Nejvyššího soudu z 15. 10. 2002, sp. zn. 21 Cdo 370/2002, publikované v časopise Soudní judikatura pod č. 209/2002, usnesení Nejvyššího soudu z 18. 6. 2003, sp. zn. 25 Cdo 973/2002, publikované v časopise Soudní judikatura pod č. 135/2003). Fikce uznání nároku je vyloučena též v případech vnitřního rozporu žalobou předestíraných skutečností (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 3. 2005, sp. zn. 33 Odo 1197/2004).
13. Rozhodujícími skutečnostmi se ve smyslu § 79 odst. 1 věty druhé o. s. ř. rozumí údaje, které jsou zcela nutné k tomu, aby bylo jasné, o čem a na jakém podkladě má soud rozhodnout. Jde o ty skutečnosti, které, budou-li v řízení prokázány, povedou k závěru, že požadavek žalobce vyjádřený v žalobním petitu je opodstatněný (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 5. 2012, sp. zn. 28 Cdo 267/2012, a ze dne 19. 11. 2013, sp. zn. 22 Cdo 2237/2013).
14. Rozsudkem pro uznání se nahrazuje nespornost skutkových tvrzení ve smyslu § 120 odst. 4 o. s. ř., tedy namísto skutkových zjištění, která jsou výsledkem dokazování z podnětu účastníků řízení, jsou tu „uznaná“ žalobní tvrzení. S ohledem na účinky právních důsledků fikce uznání nároku je soud povinen dbát o kvalitu žaloby tak, aby především obsahovala všechna právně významná skutková tvrzení, z nichž se odvíjí uplatněný nárok (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2017, sp. zn. 21 Cdo 5875/2016; z literatury srov. Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád I, II Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 788).
15. V případě nároků oprávněných osob na poskytnutí jiného vhodného náhradního pozemku za pozemek, který jim nebylo možno vydat pro některou ze zákonem stanovených překážek (§ 11 odst. 1, § 11 odst. 2, § 11a zákona o půdě), je pak rozhodovací praxe dovolacího soudu ustálena v závěru, že při liknavém, svévolném, či diskriminačním postupu Pozemkového fondu ČR (jehož nástupkyní je od 1. 1. 2013 Česká republika, jejíž práva a povinnosti vykonává Státní pozemkový úřad) se mohou oprávněné osoby domáhat převodu konkrétních náhradních pozemků, aniž by tyto musely být zahrnuty ve veřejné nabídce (srov. zejména rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 9. 12. 2009, sp. zn. 31 Cdo 3767/2009, uveřejněný pod číslem 62/2010 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek, a na něj

navazující judikaturu). Podmínkou je, že jde o pozemky k takovému převodu „vhodné“ (tedy pozemky, jež by byly – nebýt liknavého postupu Pozemkového fondu ČR – do veřejné nabídky zařaditelné); k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 28 Cdo 4180/2007, uveřejněný pod č. 72/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 9. 2009, sp. zn. 28 Cdo 4876/2008, a ze dne 28. 6. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5368/2015, či jeho usnesení ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 99/2010, ze dne 24. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 3304/2014, a ze dne 2. 5. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4400/2015.

16. Při posuzování „vhodnosti“ pozemku k převodu oprávněné osobě jako pozemku náhradního (§ 11a odst. 1 zákona o půdě) je přitom nutno hodnotit, zda převodu nebrání zákonné vyluky uvedené v § 11 odst. 1 zákona o půdě a § 6 zákona č. 503/2012 Sb., či zda nejde o pozemek zatížený právy třetích osob (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2011, sp. zn. 28 Cdo 1568/2011), zda jeho převod není z jiného důvodu zapovězen zákonem (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. 1. 2011, sp. zn. 28 Cdo 99/2010, ve vztahu k pozemkům v zastavěném území obce), zda jej lze zemědělsky obhospodařovat (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 12. 12. 2013, sp. zn. 28 Cdo 592/2013), zda nevzniknou jiné problémy při hospodaření s takovým pozemkem (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2014, sp. zn. 28 Cdo 2462/2014), případně zda nejde o pozemek zastavěný či tvořící součást areálu (srov. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2364/2017, a ze dne 6. 12. 2017, sp. zn. 28 Cdo 4447/2017). Tato hlediska je přitom vždy třeba zkoumat se zřetelem k individuálním skutkovým okolnostem případu a předpoklady pro vydání (popřípadě pro nevydání) každého takového pozemku posuzovat zcela samostatně, byť s přihlédnutím k širším souvislostem konkrétní věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 5. 2017, sp. zn. 28 Cdo 5045/2015, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 28 Cdo 220/2005).
17. Další podmínkou úspěšného uplatnění nároku na vydání náhradního pozemku prostřednictvím žaloby na nahrazení projevu vůle je též ekvivalentnost hodnoty restitučního nároku žalobce a ceny vybraného náhradního pozemku (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2844/2017, ze dne 22. 3. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4792/2014, ze dne 26. 8. 2013, sp. zn. 28 Cdo 905/2013, a ze dne 8. 1. 2014, sp. zn. 28 Cdo 3454/2013), neboť v opačném případě by se oprávněná osoba bezdůvodně obohatila (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2010, sp. zn. 28 Cdo 1189/2010, nebo usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 9. 2016, sp. zn. 28 Cdo 4401/2015).
18. Tvrzení o ceně nárokovaného náhradního pozemku (o její výši) je tudíž jednou z rozhodujících skutečností (stejně jako tvrzení o hodnotě neuspokojeného restitučního nároku) a i vylíčení těchto okolností v žalobě je nezbytné k tomu, aby takovou žalobu bylo možno považovat za určitou a úplnou, potažmo k tomu, aby bylo možno vydat usnesení podle § 114b o. s. ř. a následně (při nečinnosti žalovaného) rozhodnout ve věci rozsudkem pro fikci uznání (§ 114b odst. 5, § 153a odst. 3 o. s. ř.) (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2844/2017).
19. V nyní projednávané věci žalobkyně rozhodující skutečnosti o ceně nárokovaných náhradních pozemků (o jejich výši) neuvedla. Pouze navrhla k důkazu znalecký posudek, kterým měly být nárokované náhradní pozemky oceněny. Žaloba tak postrádá rozhodující tvrzení o jedné ze základních skutečností, jež jsou nezbytné pro hodnotící úsudek o ekvivalentnosti restitučního nároku a nárokovaných pozemků.
20. Z výše uvedeného proto vyplývá, že v nyní projednávané věci nebyly splněny předpoklady pro vydání usnesení o výzvě k vyjádření podle § 114b odst. 1 o. s. ř., a nebyly tak splněny předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání podle § 114b odst. 5 a § 153a odst. 3 o. s. ř.
21. Odvolací soud proto, za užití § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř., změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že se rozsudek pro uznání nevydává.
22. V dalším průběhu řízení soud prvního stupně zejména vyzve žalobkyni, podle § 118a odst. 1 o. s. ř., k doplnění skutkových tvrzení o ceně nárokovaných náhradních pozemků (o jejich výši).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, prostřednictvím Okresního soudu Brno-venkov; takové dovolání je však přípustné pouze tehdy, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak.

Brno 2. prosince 2021

JUDr. Dušan Schinzel v. r.
předseda senátu